Provinciale Staten

Provincie Zeeland

Financiële consequenties externe inhuur:
Kostensoort:
Bedrag: € 0,00
Financiële consequenties opdracht / uitbesteding:
Kostensoort:
Bedrag: € 0,00

Gedeputeerde belast met behandeling: De Reu

Vergadering PS: 7 december 2018
Nr:
Agenda nr:
Vergadering GS: 11 september 2018
Nr: 18021805

Onderwerp: Samenwerking vrijwilligersorganisaties in Erfgoedhuis

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:
Vrijwilligersorganisaties leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud en de beleving van cultureel erfgoed. Om het voortbestaan van de vrijwilligersorganisaties te bewaken is verjonging en borging van kennis en kunde essentieel. Tevens is een efficiëntere inzet van de middelen gewenst.
Om die reden willen wij groeien naar een netwerkachtige krachtenbundeling met de SCEZ als Erfgoedhuis, een plaats van ontmoeting en contact, informatie-uitwisseling, scholing en deskundigheidsbevordering, communicatie en kennisbehoud en kennisopbouw.
Met ingang van de nieuwe cultuurperiode (2021) zal het Erfgoedhuis volledig operationeel moeten zijn.

Aanleiding
Bij behandeling van de Kadernota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020 hebben uw Staten een amendement aangenomen dat bepaalde dat de subsidierelatie met vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in stand moest worden gehouden. Tegelijkertijd is aan gedeputeerde De Reu ruimte geboden om met de vrijwilligersorganisaties te overleggen hoe de middelen efficiënter kunnen worden ingezet.
Vervolgens is het Samenwerkingsverband van provinciale vrijwilligersorganisaties, platforms cultureel erfgoed en de SCEZ (Samenwerkingsverband) diverse keren bijeen geweest om te komen tot een voorstel om de krachten te bundelen in een samenwerkingsmodel. Hun advies, op 25 april 2018 aan de heer De Reu overhandigd, bevat samengevat de volgende aanbevelingen:

1. Door samenwerking (op basis van vrijwilligheid) kan aan effectiviteit en kwaliteit gewonnen worden. Vrijwilligheid is daarbij het uitganspunt. Voor zover het zelfstandig beleid spoort met het provinciale doelstellingen is enige financiële ruimte daarvoor van belang als basis om gezamenlijk en individueel middelen aan te trekken.
2. De SCEZ geeft de samenwerking gestalte en groeit uit tot Erfgoedhuis. De vrijwilligersorganisaties en platforms worden ondergebracht in twee netwerken, te weten Erfgoed en Ruimte en Erfgoed en Publiek. Uitgangspunt voor Erfgoed en Ruimte is Meldpunt Erfgoed Zeeland en voor Erfgoed en Publiek de Vereniging Zeeuwse Musea.
3. De SCEZ levert vergaderfaciliteiten met desgewenst administratief-secretariële ondersteuning. Daarnaast voorziet de SCEZ in kennis en informatie (nieuwsbrieven en contactdagen), deskundigheidsbevordering (scholing en vorming), communicatie (websites) en advisering (helpdesk en ‘makalaarsfunctie’).
4. De SCEZ is voor de activiteiten onder punt 3 genoemd dienstbaar aan de vrijwilligersorganisaties en platforms, bottom up en vraaggestuurd. Daarnaast heeft de SCEZ (wettelijke) taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten.

statenstukken

5. De samenwerking steunt op wederkerigheid, dat wil zeggen het halen en brengen van informatie en inzet van mensen en soms middelen.
6. Het betreft een groeimodel.
7. Voorstel om als uitgangspunt voor financiële ondersteuning van de Provincie de mate van bijdrage aan de vernieuwde krachtenbundeling te nemen.

Het advies van het Samenwerkingsverband geeft handvatten om te komen tot (betere) samenwerking van de vrijwilligersorganisaties en platforms en een efficiëntere inzet van de middelen.

Wat willen we bereiken?
Zoals in de Cultuurnota 2017-2020 is opgenomen dragen vrijwilligers bij aan het beleven en behouden van cultureel erfgoed. Het is belangrijk dat de bestaande kennis bij de vrijwilligers wordt behouden en overgedragen. Een samenwerking en krachtenbundeling in een netwerkstructuur, zoals door het Samenwerkingsverband voorgesteld, biedt hiertoe meer kansen dan de huidige organisatie van de afzonderlijke erfgoedorganisaties en platforms.
Een netwerkachtige krachtenbundeling moet leiden tot samenhang, verbinding en integraliteit tussen de platforms en vrijwilligersorganisaties met de SCEZ. Dit kan vorm krijgen door werkzaamheden en activiteiten te clusteren en een centraal aanspreekpunt te creëren.
Om die reden willen wij de SCEZ, naast hun wettelijke taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten, de opdracht geven uit te groeien tot een Erfgoedhuis. Een plaats waar vrijwilligers elkaar ontmoeten, inspireren en ondersteunen en samenwerken aan het beschermen, benutten en beleven van het Zeeuws erfgoed. Omdat niet alles in één keer gerealiseerd kan worden gaan wij er vanuit dat met ingang van de nieuwe cultuurperiode (vanaf 2021) sprake is van een volledig operationele netwerkstructuur van twee netwerken: Cultuur en Ruimte en Cultuur en Publiek.
Iedere provinciaal werkende vrijwilligersorganisatie op het gebied van cultureel erfgoed kan zich aansluiten bij het netwerk, maar die aansluiting is niet vrijblijvend. Het vereist een grondhouding gericht op samenwerken en delen van kennis en vaardigheden en uitwisseling van expertise.
Het gezamenlijke belang ligt bij:
a. Onderling contact en informatie-uitwisseling
b. Scholing en deskundigheidsbevordering
c. Communicatie
d. Kennisbehoud en kennisopbouw
e. Werving en inzet van nieuwe vrijwilligers

SCEZ als Erfgoedhuis

ad a. De SCEZ is het Erfgoedhuis waar de organisaties elkaar ontmoeten en waar kennis en informatie wordt uitgewisseld. Het Erfgoedhuis stelt vergaderfaciliteiten beschikbaar en ondersteunt de vrijwilligersorganisaties en platforms in het uitvoerende werk, in het bijzonder het verhogen van de kwaliteit daarvan en initiëren van initiatieven daar waar deze ontbreken. Het Erfgoedhuis biedt geen secretarieel-administratieve (bestuurs)ondersteuning maar bevordert deskundigheid van de vrijwilligers op dat terrein.
ad b. Het Erfgoedhuis bevordert deskundigheid door het centraal organiseren van scholingsactiviteiten waar ieder aan deel kan nemen, bottom up en vraaggestuurd. Het cursusprogramma kan zich richten op onder meer digitalisering, bestuurswerk, rondleiden en werving van nieuwe bestuursleden.
ad c. Door koppeling van de afzonderlijke websites en aansluiting bij de website van Zeeuwse Ankers kan het bereik sterk toenemen. De website van Zeeuwse Ankers ondergaat een vernieuwing. Door afstemming en samenwerking van de webredacties kunnen, met behoud van de eigen identiteit, techniek en informatiestromen breder en praktischer worden gedeeld. Daarnaast zou afstemming en samenwerking van de afzonderlijke webredacties kunnen worden nagestreefd.
ad d. De beide netwerken wisselen kennis en informatie uit en het Erfgoedhuis (de SCEZ) informeert (door middel van periodieke digitale nieuwsbrieven) over actualiteiten en landelijke en/of provinciale ontwikkelingen. Tevens vertaalt en informeert de SCEZ over wet- en regelgeving.
ad e. Voor de continuïteit van de vrijwilligersorganisaties en het behoud van de kennis is verjonging van de actieve leden essentieel. Voor de promotie van het vrijwilligerswerk en werving van vrijwilligers willen we inzetten op een digitaal platform voor en door vrijwilligers met een vrijwilligersvacaturebank en ten behoeve van werving van nieuwe bestuursleden en vrijwilligers. In de provincies Zuid-Holland, Gelderland en Utrecht (KEES) zijn hiermee al ervaringen opgedaan die als voorbeeld kunnen dienen.
Om de verjonging te bevorderen (jong geleerd is oud gedaan) zullen we in het kader van cultuureducatie extra aandacht laten geven aan erfgoededucatie vanaf het primair onderwijs.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?
In de aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode (vanaf 2021) groeit de SCEZ uit tot Erfgoedhuis, een open netwerkstructuur waar vrijwilligersorganisatie die een relatie hebben met cultureel erfgoed een basis vinden, elkaar ontmoeten en samenwerkingen en verbindingen aangaan. Dit samenwerken doen zij bij de instandhouding van de afzonderlijke organisaties en zeker ook bij het organiseren van activiteiten.
Iedere organisatie zorgt in beginsel 'voor de eigen huishouding'. Het Erfgoedhuis voorziet in cursussen ten behoeve van deskundigheidsbevordering, waaronder bestuursfuncties. De administratieve ondersteuning die de SCEZ nu nog levert aan sommige organisaties kan dan tot 2021 afgebouwd worden.

De stimulerings- en/of instandhoudingssubsidies die de afzonderlijke organisaties ontvangen worden vanaf 2021 omgezet in subsidies voor projecten en deskundigheidsbevordering op basis van projectvoorstellen.
Alleen organisaties met uitdrukkelijke beleidsinhoudelijke relatie en/of taak op het gebied van overdragen van kennis en instandhouding van het cultureel erfgoed (bijvoorbeeld de Boerderijenstichting en het Gilde van Vrijwillige Molenaars) kunnen voor deze concrete activiteiten een rechtstreeks financiële tegemoetkoming krijgen van de Provincie.
De inzet van de beschikbare middelen gebeurt efficiënter en door samenwerkingen en verbindingen worden de doelstellingen beter en makkelijker bereikt. Het geheel is meer dan de som der delen.

Er is een digitaal platform voor en door vrijwilligers met een vrijwilligersvacaturebank op het gebied van cultureel erfgoed.

Het Erfgoedhuis geeft periodiek informatie via digitale nieuwbrieven en vervult een makelaarsfunctie in de vertaling van landelijke ontwikkelingen naar de provinciale situatie vice versa. Het Erfgoedhuis geeft desgevraagd advies en organisaties kunnen gebruik maken van de helpdeskfunctie.

Wat doen we daarvoor?
In de aanloop naar 2021 (de nieuwe cultuurperiode) stellen wij middelen beschikbaar die nodig zijn voor het opzetten van een digitaal platform voor en door vrijwilligers, inclusief een vacaturebank. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, € 7.000,- per jaar, zijn vrijgemaakt doordat vanaf 2018 geen subsidie meer is verleend aan organisaties die minder subsidie ontvingen dan het in de Algemene Subsidieverordening (ASV) genoemde minimum bedrag van € 2,500,-.

In de toekomst zal subsidie aan de organisaties die een directe inhoudelijke relatie missen met de uitvoering van het provinciale beleid, zijnde € 17.500,- per jaar, ingezet worden voor concrete projecten en deskundigheidsbevordering. Voor concrete projecten kunnen de organisaties een beroep doen op deze gelden, onder de voorwaarde dat de projecten in samenwerking tot stand komen en bijdragen aan het behoud, beheer en ontsluiting van het cultureel (immaterieel) erfgoed.

De vrijwilligersorganisaties met een uitdrukkelijke beleidsinhoudelijke relatie en/of taak op het gebied van overdragen van kennis en instandhouding van het cultureel erfgoed krijgen voor die concrete activiteiten een financiële tegemoetkoming van de Provincie.

Wij stellen de SCEZ in staat om invulling te geven aan de Erfgoedhuisgedachte.

Wat zijn de klimaateffecten?
n.v.t.

Wat mag het kosten?
Doordat de beschikbare middelen anders ingezet worden zullen geen extra kosten benodigd zijn om te komen tot een Erfgoedhuis. De huidige instandhoudings- en/of stimuleringssubsidies, € 20.000,- per jaar, zullen vanaf 2021 ingezet worden voor deskundigheidsbevordering en concrete projecten.
In de aanloop naar 2021 zal € 7.000,- per jaar beschikbaar zijn voor de opzet en groei van het Erfgoedhuis en het digitale platform. Dit bedrag is beschikbaar omdat door toepassing van de ASV niet langer subsidies van minder dan € 2,500,- worden verleend.

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op (kostensoort)
n.v.t.

Onderwerp: Samenwerking vrijwilligersorganisaties in Erfgoedhuis

---

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 september 2018, nr. 18021805;

b e s l u i t e n :

SCEZ groeit uit tot Erfgoedhuis, een open netwerkstructuur waar vrijwilligersorganisatie die een relatie hebben met cultureel erfgoed een basis vinden, elkaar ontmoeten en samenwerkingen en verbindingen aangaan. Het Erfgoedhuis zal ingaande de nieuwe cultuurperiode (2021) volledig operationeel zal zijn.